

проблем, створення нової наукової теорії, нові відкриття і винаходи у поодиноких випадках являють собою результати творчої роботи одного дослідника чи вченого, яким би високим ступенем творчих можливостей він не володів.

Отже, обов'язковою умовою здійснення наукової творчості є діяльність творчої уяви. У науковій творчості понятійна форма відображення доповнюється образною. Варто також враховувати: специфічна роль уяви в науковій творчості полягає в тому, що вона перетворює образний, наочний зміст проблеми і цим сприяє її вирішенню. І тільки творчість, відкриття нового відбувається завдяки перетворенню наочно-образного змісту, вона може бути віднесена за рахунок уяви.

Тимофєєва І.Б.,

канд. пед. наук,

доцент кафедри педагогіки та освіти,

Маріупольський державний університет

tib_kalmius@ukr.net

ТЕХНОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

В умовах сучасних освітніх реформ формування технологічної компетентності вчителя початкових класів НУШ стає актуальною вимогою сьогодення. Сучасному закладу освіти потрібен компетентний педагог початкових класів, мотиватор та фасілітатор освітнього процесу. Набуття вчителем професійної компетентності полягає в тому, що професійне знання має формуватися водночас на всіх рівнях: методологічному, теоретичному, методичному, технологічному. Професійна підготовка майбутніх учителів, за О. Біляковською, різновид педагогічної системи, що входить у систему освіти та володіє усіма необхідними ознаками системи: спрямована на досягнення планованої мети; містить сукупність взаємопов'язаних методів, засобів і процесів, які забезпечують цілеспрямовані впливи на формування готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності; сприяє досягненню окреслених цілей розвитку особистості майбутнього вчителя [1].

Досить вдало, на нашу думку, обґрунтовує основні компоненти професійної компетентності вчителя початкової школи І. Онищенко: 1) мотиваційний компонент – забезпечує позитивну мотивацію учителя до прояву і розвитку професійно-педагогічної компетентності, що виражається в інтересі до педагогічної діяльності, бажанні працювати, потребі у самоосвіті; 2) змістовий компонент – охоплює такі елементи компетентності, як володіння науковими професійно-педагогічними знаннями (психолого-педагогічними, методичними, спеціальними, загальноосвітніми, управлінськими, інформаційно-технологічними), здатність педагогічно мислити на основі системи знань та досвіду пізнавальної діяльності; 3) операційно-діяльнісний компонент – охоплює уміння практично вирішувати педагогічні завдання, фаховий досвід, творчі здібності, володіння педагогічними технологіями та педагогічним

менеджментом, фахове мислення; 4) особистісний компонент – представлений такими особистісними та професійно важливими якостями особистості, як любов до дітей, доброта, альтруїзм, толерантність, комунікабельність, активність, ініціативність, креативність, гнучкість мислення; 5) рефлексивний компонент – реалізується у рефлексивних уміннях особистості, що дозволяють здійснювати рефлексивні процеси, реалізовувати рефлексивні здібності, забезпечувати процеси самопізнання, саморозвитку й самовдосконалення [4, с. 98]. Для визначення професійних компетентностей вчителя початкових класів ми спиралися на Професійний стандарт вчителя початкових класів, який визначає необхідні компетентності, знання та вміння вчителів початкових класів. Загалом у цьому документі виділено вісім основних функцій, які має здійснювати вчитель початкових класів: планування і здійснення освітнього процесу; забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині; створення освітнього середовища; рефлексія та професійний саморозвиток; проведення педагогічних досліджень; надання методичної допомоги колегам з питань навчання, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти; узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті; оцінювання результатів роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти [5].

Л. Куземко, аналізуючи сутність технологічної компетентності педагога, доходить висновку, що це – логічне поєднання теоретичних знань, способів організації освітнього процесу у закладах освіти і практичних умінь застосовувати спроектовану освітню роботу, аналізувати і оцінювати результати. Теоретична складова – сформованість професійних знань щодо цілей, засобів, компонентів педагогічного процесу, розуміння важливості добирати та впроваджувати педагогічні технології з урахуванням індивідуальних особливостей дітей. Практична складова – вміння проектувати педагогічний процес з погляду найбільшої оптимальності, спрямовані на досягнення запланованого результату; співвідносити методи, засоби і технології з цілями навчання і розвитку дітей [2, с. 160].

Як зазначає Т. Мачача [3, с. 111], сучасна технологічна освіта як зміст, процес і результат творення виробничої культури власного народу, з одного боку, здійснює трансформацію цінностей соціокультурного досвіду сфери виробництва в особистісний досвід учнів, з іншого, – розвиває їхні творчі здібності в проектно-технологічній діяльності, формує здатність і готовність творити виробничу культуру власного народу, цілісно виконує функції навчання, виховання і розвитку. Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через новий інтегрований курс «Дизайн і технології», логічну послідовність його змістових ліній, які відображають структуру розвитку особистості та культури організації сучасного виробництва: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації». Змістові лінії «Дизайну і технологій» передбачають логічне встановлення взаємозв'язків та інтеграцію практично з усіма освітніми галузями, системне відтворення шкільного, природного, народного і державного

календарів, місцевих традицій і звичаїв, максимальне наближення змісту до кожного учня.

Учитель початкових класів Нової української школи має володіти креативно-технологічними знаннями, розвивати здібності і впроваджувати прийоми інструменталізованої діяльності; володіння графічною грамотою допоможе вчителям точно побудувати креслення; наявність естетичного художнього смаку надасть можливість виготовити прекрасні вироби декоративно-ужиткового мистецтва; знання основ економіки зорієнтують в альтернативному виборі матеріалів та інструментів, необхідних для виготовлення виробу; знання з основ здоров'я, охорони праці та безпеки життєдіяльності є основою дотримання техніки безпеки під час занять і проведення на належному рівні інструктажів з техніки безпеки серед учнів; високий рівень ЗУН з інформатики, комп'ютерних технологій, технічних засобів навчання є запорукою організації освітнього процесу на сучасному рівні; знання історії, національної культури допоможуть в організації проектів зі створення самобутніх незрівнянних виробів українського мистецтва, мотивують до збереження та примноження національних традицій.

Підсумовуючи вищесказане, можна впевнено констатувати, що технологічна компетентність вчителя початкових класів в умовах Нової української школи є інтегральна, багаторівнева, динамічна особистісна професійна якість педагога, що забезпечує вчителям початкової школи успішне виконання їх професійних функцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білявська О. О. Системний підхід до забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені м. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2019. Випуск 70. С. 27-30.

2. Куземко Л. В. Зміст, форми і методи формування технологічної компетентності студентів технологічних спеціальностей. *Освітологічний дискурс*. 2015. № 2 (10). С. 159–169.

3. Мачача Т. Особливості змісту та методики інтегрованого курсу «Дизайн і технології» технологічної освітньої галузі початкової освіти. *Початкова освіта : Методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі типової освітньої програми для 1 класів закладів загальної середньої освіти; типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти*. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. С.111-118.

4. Онищенко І. Модель формування фахової компетентності майбутнього вчителя початкових класів. Навчання і виховання обдарованої особистості: теорія та практика. 2012. № 8. С.94-101.

5. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»: затв. наказом Міністерства соціальної політики України 10.08.2018. № 1143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18#n8> (дата звернення: 26.01.2020).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ЗАХІДНОЇ МАКЕДОНІЇ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)

II Всеукраїнська науково-практична конференція

з міжнародною участю

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ПОЧАТОК РЕФОРМ

Маріуполь – 2020

УДК 37(063)

Нова українська школа: початок реформ: зб. тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 березня 2020 року / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2020. 284 с.

Члени редколегії:

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Воєвутко Н.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти, Маріупольський державний університет

Гріва Е., професор прикладної лінгвістики кафедри початкової освіти Університету Західної Македонії

Йорданідіс Г., професор адміністрування та менеджменту освіти, проректор Університету Західної Македонії

Мойсеєнко Р.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Нетреба М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Тимофєєва І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Хаджинова І.В., асистент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету іноземних мов
Маріупольського державного університету
(протокол № від лютого 2020 року)

**Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику**

© Колектив авторів, 2020

© Кафедра педагогіки та освіти МДУ, 2020